

10. Pérez-Cañado M. L. CLIL research in Europe: Past, present, and future. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*. 2012. Vol. 15, № 3. P. 315-341.
11. Pokrivčáková S. та ін. CLIL in foreign language education: E-textbook for foreign language teachers. Nitra : Constantine the Philosopher University, 2015.
12. Trim J. Language learning for European citizenship: Final report. Strasbourg : Council of Europe, 1998.

Мельник Діана

здобувач третього рівня вищої освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ АНГЛОМОВНОЇ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

У контексті стрімкої глобалізації освітнього простору та посилення ролі міжкультурної комунікації вимоги до професійної підготовки вчителів англійської мови зазнають якісних змін. Англомова фонетична компетентність у сучасній методиці навчання розглядається не лише як складова комунікативної компетентності, а як важливий показник професійної готовності вчителя, оскільки вона визначає якість мовленнєвого зразка, результативність педагогічної взаємодії та ефективність міжкультурної комунікації. Водночас аналіз сучасної педагогічної практики свідчить про стійку тенденцію до фрагментарності у формуванні фонетичних навичок, відриву від автентичних комунікативних ситуацій, обмеженого використання цифрових інструментів та недостатньої мотивації здобувачів до систематичної самостійної роботи над вимовою. З огляду на це, інтегрований підхід постає методологічною відповіддю на зазначені виклики, поєднуючи лінгвістичну точність, педагогічну системність, технологічну гнучкість та міжкультурну спрямованість навчального процесу.

Проблема формування іншомовної фонетичної компетентності активно досліджується як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями. В українській методиці вагомий внесок зробили О. Чухно, Г. Задільська, Ю. Головач, А. Долина, Т. Григор'єва, Т. Кравченко та інші. Як стверджує О. Тарнопольський, «навчання іноземної мови не зводиться лише до опанування лексики чи граматики; воно передбачає активізацію сформованих автоматизмів у комунікативному процесі, де фонетика виступає невід'ємною складовою» [8, с. 30]. Таким чином, фонетична компетентність має розглядатися не ізольовано, а в тісному взаємозв'язку з іншими компонентами іншомовної комунікативної компетентності, що зумовлює необхідність її системної інтеграції у процес професійної підготовки майбутніх учителів.

Ми також погоджуємося з твердженням Т. Кравченко, яка наголошує, що попри зростаючу увагу до лексико-граматичного аспекту, «вимова залишається однією з найскладніших і водночас найменш досліджених складових мовної підготовки, хоча саме вона значно впливає на успішність майбутньої професійної діяльності вчителя» [7, с. 10]. Тобто, ігнорування фонетичного

аспекту в навчальному процесі не лише знижує якість комунікації, а й формує хибні вимовні навички, які в подальшому ускладнюють професійну адаптацію молодих фахівців. Важливою ідею вважаємо також положення Г. Задільської щодо необхідності поєднання комунікативно орієнтованих технологій із систематичною фонетичною практикою, що дозволяє подолати відрив навчання від реальних мовленнєвих ситуацій [6, с. 47].

Зарубіжний науковий дискурс формування фонетичної компетентності представлено працями Дж. Дженкінс, Дж. Левіса, М. Манро, Т. Дервінг, М. Пеннінгтон, А. Кукульська-Халме та інших. Дж. Дженкінс зазначає, що в умовах глобальної комунікації пріоритет має переходити від імітації «носієвої норми» до формування інтернаціональної зрозумілості (*intelligibility*), що тісно корелює з концепцією *English as a Lingua Franca* [10, с. 30]. Дослідження М. Манро, Т. Дервінг доводять, що навіть невеликі, але регулярні вправи з корекції акценту значно покращують сприйняття мовлення носіями інших мов, що є критично важливим для вчителя, який має бути зрозумілим для різноманітної аудиторії [9, с. 385]. Сучасний технологічний вимір проблеми розкрито у працях М. Пеннінгтон, А. Кукульська-Халме, які аналізують потенціал мобільних застосунків для персоналізації фонетичного тренування та формування автономності учня [11, с. 118].

О. Бігич визначає інтегрований підхід як «органічне поєднання свідомих і підсвідомих компонентів навчання, що забезпечує паралельне опанування знаннями, мовленнєвими навичками та вміннями в єдиному комунікативному контексті» [1, с. 82].

Таким чином, інтегрований підхід дає змогу розглядати формування фонетичної компетентності не як ізольований компонент підготовки майбутніх вчителів, а як органічну складову професійно орієнтованої іншомовної комунікації.

Т. Григор'єва запропонувала алгоритмічну модель формування фонетичної компетентності. Дослідниця обґрунтовує доцільність чотириетапної структури фонетичної роботи, що забезпечує послідовний перехід від сприйняття до продуктивного використання мовленнєвих зразків у комунікативному контексті [3, с. 20]. Згідно з цією моделлю, навчання розпочинається з презентації матеріалу в ситуативних мікродіалогах, далі слідує рецептивне опрацювання (розвиток фонематичного та інтонаційного слуху), репродуктивне тренування (відтворення через імітативні та комбінаторні вправи) та завершується продуктивним етапом, де засвоєні навички застосовуються у вільному спілкуванні.

На думку Т. Григор'єва інтегрований підхід надає цьому алгоритму гнучкості: кожен етап може бути технологічно збагачений [3, с. 21]. Презентацію та рецепцію доцільно підсилити інтерактивними аудіовізуальними платформами, репродуктивну практику – мобільними застосунками з функцією автоматичної діагностики, а продуктивне мовлення – реалізувати у віртуальних комунікативних середовищах. Така адаптація перетворює класичну методичну

схему на динамічну, персоналізовану та комунікативно орієнтовану систему підготовки майбутнього вчителя.

Особливу роль у реалізації інтегрованого підходу відіграють інтерактивні мобільні застосунки, які виступають каталізаторами автоматизації фонетичних навичок. Сучасні платформи на базі штучного інтелекту та технології автоматичного розпізнавання мови (ASR) забезпечують миттєву діагностику артикуляційних помилок, візуалізацію акустичних параметрів, порівняння з еталонним зразком та адаптивне коригування в реальному часі. А. Кукульська-Халме, зазначає, що «мобільне навчання мови (MALL) змінює освітній процес, роблячи його безперервним, персоналізованим та орієнтованим на автономність здобувача» [11, с. 122].

Автор підкреслює, що мобільні застосунки дозволяють подолати бар'єр «аудиторного часу», надаючи можливість для асинхронної, багаторазової та контрольованої практики. Крім того, завдяки цим інструментам студенти мають змогу відпрацьовувати автоматизми розпізнавання та відтворення фонетичних явищ, що стає надійною основою для формування стабільних вимовних навичок у спонтанному мовленні.

Таким чином, інтегрований підхід у формуванні англomовної фонетичної компетентності майбутніх учителів є ефективним засобом підвищення якості їхньої професійної підготовки. Поєднання традиційних методів навчання з інноваційними технологіями, зокрема мобільними застосунками, сприяє формуванню правильних вимовних навичок, розвитку комунікативної компетентності та підвищенню мотивації студентів. Реалізація цього підходу забезпечує трансформацію фонетичного тренування з механічного відпрацювання звуків у цілісну професійно-орієнтовану діяльність, де майбутній вчитель одночасно вдосконалює власну вимову та опановує методику її навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Богомоллова Т. А. Інноваційні підходи у викладанні іноземних мов: проблеми та перспективи. Інноваційна педагогіка. 2021. № 34. С. 71–75.
3. Григор'єва Т. Ю. Інтегрований підхід у формуванні фонологічної компетенції студентів під час вступно-корективного курсу. Педагогічні науки. Херсон. Т. 3, № 76. 2017. С. 17–22.
4. Гутник В. М. Особливості формування фонетичної усвідомленості у майбутніх вчителів у комунікативному вступному корективному курсі з німецької мови. Іноземні мови. 2016. № 1. С. 24–30.
5. Єременко Т. Є. Фонологічна компетенція викладача іноземної мови: сутність і структура. Мовна освіта: шлях до євроінтеграції : матеріали міжнародного форуму, 17–18 березня 2005 р. Київ, 2005. С. 51–52.

6. Задільська Г. М. Сучасні педагогічні технології формування фонетичної компетенції студентів-філологів ЗВО в умовах комунікативно-орієнтованого навчання англійської мови. Молодь і ринок. 2019. № 8. С. 45–51.
7. Кравченко Т. М., Бопко І. З., Бедевельська М. В. Розвиток практичних навичок правильної вимови як важлива умова майбутнього професійного спілкування англійською мовою. Інноваційна педагогіка. 2025. Вип. 85(2). С. 1–12.
8. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іноземних мов: комунікативний підхід. Київ : Ленвіт, 2018. 256 с.
9. Derwing T. M., Munro M. J. Second language accent and pronunciation teaching: A research-based approach. TESOL Quarterly. 2005. Vol. 39, No. 3. P. 379–397.
10. Jenkins J. The Phonology of English as an International Language. Oxford : Oxford University Press, 2000. 192 p.
11. Kukulska-Hulme A., Shields D. Making the most of mobile devices for language learning: A review of current practices. CALICO Journal. 2022. Vol. 39, No. 2. P. 112–130.

Недошитко Олена

здобувач другого рівня вищої освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник: Дячук Н. М., доктор філософії,

викладач кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ ОНЛАЙН ПЛАТФОРМ

Стрімкий розвиток інформаційних технологій створює нові перспективи для навчання, зокрема й навчання іноземних мов. Традиційні підходи до викладання залишаються актуальними і важливими, проте вони є не завжди достатніми, адже суспільство постійно змінюється і цифрові онлайн технології навчання здатні більше зацікавити сучасного учня, котрий звик спілкуватися онлайн, користуватися мультимедійними ресурсами та мати доступ до навчальних матеріалів у будь-який час доби. Часто використання освітніх онлайн платформ є не лише цікавим додатком до навчання, а єдиною можливістю для учнів здобути освіту, оскільки вони не завжди мають можливість, як от в умовах війни, відвідувати традиційні заняття у школі.

Говорячи про навчання іноземних мов, варто підкреслити, що формування іншомовної граматичної компетентності є запорукою успішного процесу комунікації, оскільки розуміння, знання правил іноземної мови та вміння застосовувати їх на практиці дозволяють правильно висловлювати власні думки та розуміти співрозмовника.

З метою кращого розуміння можливостей ефективного формування англомовної граматичної компетентності учнів, розглянемо трактування поняття «граматична компетентність» науковцями. Так, І. Тригуб визначає граматичну компетентність як «здатність людини до коректного граматичного